

Handleiding Europees aanbesteden

Europees aanbesteden in de praktijk

Een aantal richtlijnen van de Europese Unie verplicht Europese overheden om overheidsopdrachten die een bepaald bedrag te boven gaan uit te schrijven via de procedure van de Europese aanbesteding.

Categorie & drempelbedragen

Er wordt onderscheid gemaakt in drie verschillende categorieën, te weten: Werken, Leveringen en Diensten (zie Tabel 1 voor omschrijving van de categorieën). Voor de verschillende categorieën gelden verschillende drempelbedragen. Voor de Centrale overheid wordt al bij lagere drempelbedragen Europees aanbesteden verplicht dan voor de Decentrale Overheid waaronder provincies, gemeentes en waterschappen vallen. Voor de Speciale Sector, waaronder Nutsbedrijven en vervoer vallen, gelden weer andere drempelbedragen. (Zie Tabel 2 voor specificatie van de drempelbedragen)

Tabel 1

Categorie	Omschrijving
Werken	Infrastructuur, bruggenbouw, scholenbouw, woningbouw, etc.
Leveringen	Voertuigen, hard- en software, medische apparatuur, etc.
Diensten	Financiële diensten, opleiding en training, communicatie, reclame, etc.

Tabel 2

	Werken	Leveringen	Diensten
Centrale Overheid	€ 5.186.000 (voorstel 2016: € 5.225.000)	€ 134.000 (voorstel 2016: € 135.000)	€ 134.000 (voorstel 2016: € 135.000)
Decentrale Overheid	€ 5.186.000 (voorstel 2016: € 5.225.000)	€ 207.000 (voorstel 2016: € 209.000)	€ 207.000 (voorstel 2016: € 209.000)
Speciale Sectoren	€ 5.186.000 (voorstel 2016: € 5.225.000)	€ 414.000 (voorstel 2016: € 418.000)	€ 414.000 (voorstel 2016: € 418.000)

Aanbestedingsprocedures

De meest toegepaste aanbestedingsprocedures zijn de openbare en niet openbare procedure.

- De openbare procedure: Op deze procedure mag iedereen inschrijven. Bedrijven leveren gelijktijdig hun bedrijfsgegevens (selectiedocumenten) en de offerte in.
- Niet openbare procedure: Deze procedure kent een voorselectie. Bedrijven dienen vooraf de gevraagde bedrijfsgegevens (selectiedocumenten) in. De aanbestedende dienst maakt een voorselectie en laat uit deze een aantal bedrijven een offerte uitbrengen.

Selectie en gunningscriteria

Selectiecriteria

Bij het doen van aanbestedingen kan de aanbestedende dienst kwalitatieve eisen stellen aan de aanbiedende organisatie middels objectieve selectiecriteria. De selectiecriteria moeten voor alle geïnteresseerde aanbieders gelijk zijn en ook op gelijke wijze worden toegepast. De selectiecriteria worden vooraf bekend gemaakt. De richtlijnen staan het hanteren van vier soorten selectiecriteria toe:

1. Uitsluitingscriteria: hebben betrekking op omstandigheden die de aanbieder betreffen. In de Aanbestedingswet worden een aantal strafrechtelijke delicten genoemd, die te maken hebben met de integriteit, op grond waarvan een onderneming bij veroordeling moet worden uitgesloten van deelname aan de procedure. Dit kan aangetoond worden door het overleggen van een Gedragsverklaring, die wordt afgegeven door het ministerie van Veiligheid en Justitie. Andere uitsluitingsgronden kunnen bijvoorbeeld zijn: surseance van betaling, in staat van faillissement, ernstige beroepsfouten.

2. Criteria ten aanzien van de beroepsbekwaamheid: hebben betrekking op de kwaliteit van de aanbieder en zijn onderneming, zoals gekwalificeerd personeel en een keurmerk (SI'BON).
3. Financieel-economische criteria: financiële draagkracht van de aanbiedende organisatie.
4. Technische criteria: technische bekwaamheid en ervaring met soortgelijke opdrachten.

Ter vermindering van de administratieve lasten van bedrijven, is in de Aanbestedingswet 2012 het gebruik van de Eigen verklaring voorgeschreven. De Eigen verklaring is sinds 1 april 2013 verplicht bij Europese aanbestedingen. Bij nationale aanbestedingen en bij meervoudig onderhandse procedures is de Eigen verklaring alleen verplicht als uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen worden gesteld. Met behulp van deze Eigen Verklaring kan het overleggen van een zeer groot aantal formulieren en bewijsstukken door alle gegadigden/inschrijvers in de fase van offren worden ondervangen. Het formulier Eigen Verklaring kan men downloaden via de website www.rijksoverheid.nl.

Gunningscriteria

In tegenstelling tot de selectiecriteria, die betrekking hebben op de aanbiedende organisatie, hebben de gunningscriteria betrekking op de offerte. De aanbestedende partij moet van tevoren één van de volgende gunningscriteria kiezen:

1. De laagste prijs, of
2. De economisch voordeligste inschrijving.

Is het gunningscriterium de economisch voordeligste inschrijving, dan kunnen naast prijs ook andere criteria worden gesteld die variëren al naar gelang de aard van de opdracht. Voorbeelden van dergelijke criteria zijn:

- kwaliteit
- levertijd
- esthetische en functionele kenmerken
- aftersales service
- plan van aanpak
- etc.

Bij de economisch meest voordelige inschrijving is de aanbestedende dienst verplicht in de aankondiging van de opdracht of in het bestek, te vermelden welke criteria men wil hanteren, met eenduidige aanduiding van de waarde die de dienst hiervoor hanteert.

Als bijlage bij deze handleiding kan men een voorbeeld downloaden van een beoordelings-spreadsheet aanbesteden. U ziet dan dat de gunningscriteria worden weergegeven in volgorde van belangrijkheid en worden aangeduid met een waarde (getal).

Kiest de koper voor het gunningscriterium van de laagste prijs, dan is de prijs van de offerte alles bepalend. Bij het toekennen van de opdracht mag de koper in dat geval geen andere criteria meer mee laten spelen.

Tot Slot

Nog regelmatig worden selectie- en gunningscriteria onjuist gebruikt. Ook worden door aanbestedende organisaties, uit het oogpunt van risicobeperking maar feitelijk ontstaan door onzekerheid op de aanbestedingsmarkt, nog wel eens onredelijke eisen gesteld.

Met de invoering van de Eigen Verklaring en het transparant vermelden van de bijbehorende beoordeling van de gunningscriteria is het een stuk toegankelijker geworden voor het MKB.

Voor meer informatie over inschrijven op een Europese aanbesteding:

www.europeseaanbestedingen.eu

Informatieve websites op het gebied van aanbestedingen:

- www.aanbestedingskalender.nl (Uitgebreid overzicht van aanbestedingen in Nederland)
- www.tenderned.nl (de toekomstige verzamelplaats en online aanbestedingen website)
- www.pianoo.nl (expertisecentrum aanbesteden)